

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор **Олексій ЛИТВИНОВ**
Наказ № 76 від 09 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЧАСТИНУ

СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017

Дата введення 17 вересня 2026 р.

Редакція № 2

Харків
2026

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 2 Всього сторінок 13
--	--	---

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення регламентує наукову, науково-технічну діяльність (далі - ННТД) науково-дослідної частини (далі - НДЧ) Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (далі - Університет) розроблено відповідно до Статуту Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» (далі - Статут) і визначає правовий статус НДЧ, його структуру, завдання, функції, права, компетенції керівництва, відповідальність та взаємодію з іншими структурними підрозділами.

1.2 НДЧ є структурним підрозділом Університету і безпосередньо підпорядковується проректору з наукової роботи.

1.3 У своїй діяльності НДЧ керується Конституцією і законами України, зокрема «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», указами Президента України, постановами Верховної Ради України, наказами Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету, а також іншими нормативними документами, правовими актами і цим Положенням.

1.4 НДЧ складається з:

- відділу організації і впровадження науково-дослідних робіт;
- відділу з питань інтелектуальної власності;
- лабораторії електронної мікроскопії, оптики та лазерних технологій;
- центр колективного користування науковим обладнанням «Створення та дослідження аерокосмічних об'єктів та систем».

1.5 НДЧ взаємодіє з навчально-науковими лабораторіями кафедр Університету з питань організації ННТД, контролю виконання і звітності бюджетних і госпдоговірних науково-дослідних робіт, грантів міжнародних організацій.

1.6 НДЧ створюється, реорганізується або ліквідується наказом ректора Університету.

Припинення діяльності НДЧ здійснюється шляхом його ліквідації або реорганізації. При реорганізації уся документація НДЧ має бути своєчасно передана на збереження правонаступнику, а під час ліквідації - до архіву Університету.

2. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ

2.1 Основними завданнями НДЧ у галузі ННТД є:

2.1.1 Розвиток фундаментальних досліджень з метою їх подальшого використання для розвитку пріоритетних напрямів науки і техніки, суспільного

Розроблено: Мінко О.М.	Перевірено: Домбровська С.М.	Дійсне з: 17.09.2026 р.
---------------------------	---------------------------------	----------------------------

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 3 Всього сторінок 13
---	--	---

розвитку та розбудови економіки країни. Виконання прикладних досліджень і розробок з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу.

2.1.2 Підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл.

2.1.3 Здійснення заходів щодо підтримки наукових досліджень молодих учених та обдарованих студентів, залучення їх до наукових шкіл.

2.1.4 Сприяння підготовці в Університеті кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

2.1.5 Ефективне використання наукового і науково-технічного потенціалу Університету для вирішення пріоритетних завдань оновлення виробництва та проведення соціально-економічних перетворень.

2.1.6 Розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними і вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань, створення високих технологій і розширення використання наукових розробок Університету у промисловості.

2.1.7 Розвиток інноваційної діяльності для створення наукоємної науково-технічної продукції та конкурентоспроможних зразків нової техніки і матеріалів, орієнтованих на ринок високих технологій.

2.1.8 Сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників як основи зміцнення і розвитку науки, виходу на світовий ринок високотехнологічної продукції.

2.1.9 Модернізація та оновлення дослідно-експериментальної бази Університету та ефективного її використання.

2.1.10 Організація інформаційної та видавничої діяльності, популяризація досягнень науки вищої школи через засоби масової інформації, мережу Інтернет.

2.1.11 Проведення кон'юнктурних досліджень ринку наукових послуг, патентно-ліцензійної роботи, здійснення маркетингового, інформаційного забезпечення та трансферу науково-технічної продукції відповідно до міжнародних стандартів.

2.1.12 Організація, підготовка і проведення наукових, науково-технічних, науково-методичних конференцій, семінарів, виставок з метою обміну досвідом в сфері наукової діяльності, сприяння впровадженню результатів науково-технічної діяльності.

2.1.13 Координація і організація ННТД науково-навчальних лабораторій кафедр Університету, контроль виконання і звітності бюджетних і госпдоговірних науково-дослідних робіт, грантів міжнародних організацій.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 4 Всього сторінок 13
--	--	---

3. ФУНКЦІЇ

3.1 Основною функцією ННТД НДЧ Університету є одержання і використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки фахівців для відповідальних галузей економіки, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання комплексних задач у сфері наукового, технологічного розвитку; впровадження та використання в Україні і на світовому ринку наукових і науково-практичних результатів.

3.2 Основним напрямом діяльності НДЧ є організаційне забезпечення ННТД в Університеті.

3.3 Для здійснення завдань НДЧ виконує такі функції за напрямками діяльності:

3.3.1 Відділ організації і впровадження науково-дослідних робіт:

- формує штатний розпис з внесенням відповідних змін, кошторису доходів та видатків, довідок про зміни до кошторису загального та спеціального фондів, плану асигнувань із загального фонду, зведення показників спеціального фонду відповідно до виконання наукових та науково-дослідних робіт;
- забезпечує правильність використання тарифних ставок, окладів, надбавок, доплат, правильність тарифікації робіт та встановлення розрядів робітникам, зайнятих виконанням наукових та науково-дослідних робіт;
- формує та узгоджує з Міністерством освіти і науки України бюджетний запит, розрахунок фонду оплати праці працівників та інших витрат наукових підрозділів на наступний рік;
- контролює надходженням фінансування та витрати коштів згідно кошторисів за договорами;
- проводить внесення та узагальнення інформації до загальної бази України даних про виконання договорів щодо надання послуг та купівлі продажу товарів, відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»;
- забезпечує належний порядок оформлення госпдоговорів на виконання наукових та науково-дослідних робіт з підприємствами та організаціями різних форм власності;
- збирає, аналізує та узагальнює інформацію, що надходить з кафедр, наукових лабораторій, центрів та підрозділів Університету;
- організує проведення внутрішнього конкурсу проєктів наукових досліджень і розробок;
- формує та корегує тематичний план держбюджетних науково-

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 5 Всього сторінок 13
---	--	---

дослідних робіт;

- формує та коректує тематичний план науково-дослідних робіт, що виконуються на кафедрах у межах робочого часу викладачів;
- забезпечує квартальну та річну звітність про ННТД (виконання держбюджетних, госпдоговірних науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт) перед урядовими та обласними організаціями;
- забезпечує річну звітність про виконання науково-дослідних робіт, що виконуються на кафедрах у межах робочого часу викладачів перед урядовими та обласними організаціями;
- супроводжує договори, на обслуговування об'єктів, що становлять Національне надбання України (Аеродинамічного комплексу на базі надзвукової аеродинамічної труби Т-6 та Комплексу науково-дослідних установок та обладнання для фізичного моделювання режимів польоту літаків Міжгалузевого науково-дослідного інституту проблем фізичного моделювання режимів польоту літаків);
- організує подання документів молодих вчених Університету на здобуття стипендій і премій Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, Харківської обласної державної адміністрації; та матеріалів атестації наукової роботи молодих вчених;
- вирішує організаційні питання з проведення I та II турів Всеукраїнського та Харківського регіонального конкурсів студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук;
- готує інформацію та вирішує організаційні питання щодо проведення щорічних науково-технічних рад за результатами виконання науково-дослідних робіт;
- готує інформацію на розпорядження та накази Міністерства освіти і науки України;

3.3.2 Відділ з питань інтелектуальної власності:

- досліджує потреби ринку в об'єктах права інтелектуальної власності, майнові права на які належать університету, при пошуку потенційних партнерів, укладенні договорів на виконання науково-дослідних робіт;
- спільно з відповідними підрозділами університету проводить аналіз науково-дослідних робіт, що плануються до виконання, прогнозування їх результатів з метою своєчасного виявлення патентоздатних об'єктів права інтелектуальної власності, які мають комерційний потенціал, доцільності їх правової охорони в Україні та в іноземних державах;
- надає методичну допомогу підрозділам університету при виконанні ними патентних, патентно-кон'юнктурних досліджень при проведенні наукових, науково-дослідних робіт, підготовці пропозицій щодо доцільності

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 6 Всього сторінок 13
--	--	---

патентування їх результатів;

- проводить консультації та надає методичну допомогу в пошуку та використанні патентних матеріалів;
- бере участь у підготовці договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, стороною яких є університет;
- бере участь у підготовці та поданні документів (заявок) на об'єкти права інтелектуальної власності у визначені законодавством органи для патентування в Україні та іноземних державах відповідно до національних і міжнародних процедур;
- надає методичну допомогу з питань мотивованого листування з Державною службою інтелектуальної власності відносно заявок на видачу патентів на об'єкти промислової власності та свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір на всіх етапах їх розгляду;
- бере участь у підготовці передбачених чинним законодавством договорів з авторами об'єктів права інтелектуальної власності, створених у зв'язку з виконанням службових обов'язків. Сприяє додержанню законності у реалізації особистих немайнових та майнових прав авторів, в тому числі щодо виплати їм винагороди;
- вживає заходів для запобігання порушенню майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності університету іншими особами та запобігання порушенню університетом аналогічних прав третіх осіб;
- контролює та проводить сплату зборів за дії, пов'язані з забезпеченням правової охорони об'єктів промислової власності та державної реєстрації об'єктів авторського права;
- подає матеріали для постановки на бухгалтерський облік створених в університеті об'єктів права інтелектуальної власності як нематеріальних активів у порядку, встановленому чинним законодавством України;
- веде облік та систематизацію заявок, патентів та свідоцтв на об'єкти права інтелектуальної власності, створені в університеті;
- надає у межах своєї компетенції пропозиції щодо участі у міжнародному співробітництві в сфері інтелектуальної власності;
- сприяє організації навчання та підвищенню кваліфікації співробітників, студентів та аспірантів університету у сфері інтелектуальної власності;
- щорічно готує пропозиції щодо кошторису витрат на забезпечення діяльності відділу;
- готує форми державної статистичної та відомчої звітності в межах компетенції відділу щодо його діяльності;
- здійснює в відповідності до законодавства України комплектування, зберігання, облік та використання архівних документів, які

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 7 Всього сторінок 13
--	---	--

створені в ході діяльності відділу;

- надає працівникам та студентам університету консультативно-правову, інформаційну допомогу в реалізації ними особистих немайнових і майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності і пільг, передбачених правовими актами України та університетом, у тому числі, прав працівників-винахідників (авторів) на винагороду за використання об'єктів права інтелектуальної власності, створених ними в порядку виконання службових обов'язків;

- з метою популяризації винаходів університету, заохочення винахідників до впровадження результатів інтелектуальної праці у виробництво, а також для виявлення найбільш талановитих і перспективних розробок та привернення до них уваги вітчизняних та іноземних інвесторів та підприємців сприяє участі винахідників університету у конкурсах та виставках винаходів та корисних моделей, що охороняються чинними патентами України. Організовує відбір та оформлення документів для участі у конкурсі винаходів та корисних моделей, що створені в університеті і мають вагоме значення;

- передплачує провідні видання у державній системі правової охорони інтелектуальної власності в Україні.

3.3.3 Лабораторія електронної мікроскопії, оптики та лазерних технологій:

- виконує електронно-мікроскопічні дослідження об'єктів різної природи. Визнає елементного складу об'єктів методом рентгенівського мікроаналізу, у тому числі визначення елементного складу в локальних областях об'єктів, високоточний аналіз розподілу хімічних елементів, отримання карток розподілу елементів на заданій ділянці зразка.

- проведення досліджень будови металевих та неметалічних матеріалів.

- електронно-мікроскопічні дослідження металів та покриттів, особливостей зварних швів, процесів руйнування та ін.

3.3.4 Центр колективного користування науковим обладнанням «Створення та дослідження аерокосмічних об'єктів та систем»:

- виконання робіт, які пов'язані із вимірюванням швидкостей газів, рідин і твердих частинок в тому числі для задач дослідження примежового шару, вихрових, турбулентних, дозвукових, надзвукових та двофазних течій;

- діагностика процесів згоряння, режимів впорскування, явищ запалення, візуалізація полум'я, дослідження концентрації викидів у задачах досліджень процесів горіння в авіаційних та ракетних двигунах, методів зниження концентрації екологічно небезпечних сполук, дослідження технологічних процесів у хімічній промисловості;

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 8 Всього сторінок 13
---	---	--

– визначення переміщень і деформацій на поверхні виробів при різних видах навантаження, з урахуванням розтягнення, кручення, вигину та комбінованого навантаження при міцнісних випробуваннях конструкцій авіаційної та ракетно-космічної техніки, дослідженнях великогабаритних будівельних конструкцій;

– тривимірний вібраційний аналіз конструкцій в аерокосмічній промисловості, електроніці, енергетичному машинобудуванні, проектуванні та випробувань конструкцій;

– неруйнівний контроль великогабаритних деталей АКТ із композитних матеріалів за для визначення пошкоджень від ударів, дефектів серцевини волокна, складок та інших дефектів;

– контроль форми та положення великогабаритних деталей аерокосмічної техніки: відсіків фюзеляжу та крила літаків і гелікоптерів, корпусів ракет та інших об'єктів машинобудування;

– визначення динамічних характеристик прецизійного обладнання для виготовлення деталей аерокосмічної техніки: прискорень, швидкості, вібрацій, часу стабілізації, резонансу і часу загасання коливань для використання при програмування систем числового програмного управління;

– формування обліку перспективних радіоелектронних систем аерокосмічного базування з розробкою, контролем якості та діагностикою макетних зразків;

– розробка та дослідження систем керування об'єктами аерокосмічної техніки та окремими їх системами;

– надання доступу для проведення досліджень науковим і науково-педагогічним працівникам та особам, що навчаються в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» та вченим з інших закладів вищої освіти;

– надання в установленому порядку платних послуг з проведення досліджень за напрямками діяльності Центру.

4. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ

4.1 Права та обов'язки науково-дослідної частини реалізуються через права та обов'язки його начальника та співробітників.

4.2 Начальник НДЧ наділяється такими правами і обов'язками:

- вносити керівництву Університету пропозиції з питань удосконалення

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 9 Всього сторінок 13
---	---	--

роботи НДЧ;

- організовувати обмін досвідом і сприяти підвищенню кваліфікації співробітників НДЧ;

- брати участь у розробленні та погодженні проектів інструкцій, положень і інших нормативних документів Університету, що стосуються питань діяльності НДЧ;

- доповідати безпосередньому керівництву про всі виявлені недоліки та проблеми в діяльності НДЧ;

- вносити керівництву Університету пропозиції з питань удосконалення роботи НДЧ;

- представляти інтереси Університету з питань, що входять до компетенції відділу, у відповідних установах і організаціях;

- вести листування з відповідними установами і організаціями з питань, що стосуються діяльності НДЧ;

- вимагати від структурних підрозділів Університету надання матеріалів необхідних для виконання функцій, покладених на НДЧ;

- вносити пропозиції щодо заохочення за успіхи в роботі і застосування заходів дисциплінарного впливу за порушення співробітниками трудової дисципліни і Правил внутрішнього розпорядку;

- брати участь у розгляді питань, пов'язаних з роботою відділу, а також з приводу питань щодо переведення або звільнення співробітників.

4.3 Права співробітників відділу визначаються чинним законодавством України, Статутом, Правилами внутрішнього розпорядку Університету і відповідними посадовими інструкціями.

5. КЕРІВНИЦТВО

5.1 Науково-дослідну частину очолює начальник НДЧ, який призначається на посаду і звільняється з посади наказом ректора Університету за поданням проректора з наукової роботи.

Начальник НДЧ може бути звільнений з посади на підставах, визначених трудовим законодавством, а також за порушення Статуту Університету, згідно з чинним законодавством.

5.2 Начальник НДЧ повинен знати Конституцію України; закони України; акти Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо освітньої галузі; накази та розпорядження Міністерства освіти і науки України; інші законодавчі та нормативно-правові акти з питань наукової і

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУЯ ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 10 Всього сторінок 13
---	--	--

науково-технічної діяльності; правила внутрішнього розпорядку, правила і норми охорони і безпеки праці, пожежної безпеки.

5.3 На посаду начальника НДЧ призначається особа, яка має вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня (магістр, спеціаліст), наукову ступінь (доктор наук, кандидат наук), наукове звання (професор, доцент, старший дослідник), стаж наукової, науково-педагогічної роботи - не менше 5 років.

5.4 Начальник НДЧ видає розпорядження щодо діяльності відділу, які є обов'язковими для виконання його співробітниками і можуть бути скасовані вищим керівництвом Університету, якщо вони суперечать законодавству, Статуту або завдають шкоди інтересам Університету.

5.5 У своїй роботі начальник НДЧ керується положеннями, наведеними у відповідній посадовій інструкції.

5.6 Начальник НДЧ:

- координує діяльність НДЧ відповідно до законодавства про наукову, науково-технічну діяльність;
- планує роботу НДЧ;
- здійснює контроль за роботою співробітників НДЧ;
- здійснює заходи щодо вдосконалення організаційної структури НДЧ.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

6.1 Відповідальність за якісне і своєчасне виконання покладених задач та функцій цього Положення несе начальник НДЧ.

6.2 Ступінь відповідальності інших співробітників встановлюється посадовими інструкціями.

7. ВЗАЄМОДІЯ З ІНШИМИ СТРУКТУРНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ

7.1 Для реалізації своїх функцій і завдань НДЧ у встановленому порядку може отримувати чи надавати інформацію, що стосується його компетенції, брати участь в ініціюванні і реалізації спільних заходів, взаємодіяти в межах своєї компетенції з іншими структурними підрозділами Університету.

7.2 Для виконання своїх функцій, НДЧ взаємодіє:

- з факультетами, кафедрами, навчально-науковими підрозділами кафедр університету, адміністративно-господарською частинами та іншими підрозділами Університету – у зв'язку з виконанням покладених на колектив НДЧ відповідних функцій і необхідністю надання поточної інформації про стан і перспективи діяльності у відповідності до діючого в Університеті порядку.

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

 Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»	Положення про науково-дослідну частину	СУ Я ХАІ-НДЧ-П/001:2017 Дата: 17.09.2026 Редакція 2.0 Стор. 11 Всього сторінок 13
---	---	--

- з Міністерством освіти і науки України, Департаментом науково-технологічного розвитку, вищими навчальними закладами та установами, підпорядкованими Міністерству освіти і науки України, іншими організаціями міста, області, країни, якщо необхідно вирішувати питання пов'язані з науковою та науково-технічною діяльністю в Університеті.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1 Положення про науково-дослідну частину підписується начальником НДЧ і погоджується з проректором з наукової роботи, начальником відділу кадрів і начальником юридичного відділу Університету

8.2 Положення про НДЧ затверджується ректором Університету і вводиться в дію за його наказом.

8.3 Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його прийняття.

Начальник НДЧ

Олександр МІНКО

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Світлана ДОМБРОВСЬКА

Начальник відділу кадрів

Тетяна СТОНОГА

Начальник юридичного відділу

Сергій ОРЛОВ

Розроблено:	Перевірено:	Дійсне з:
Мінко О.М. 	Домбровська С.М. 	17.09.2026 р.

3 Положениям ознакомлений:

[illegible]

[illegible]